

PhDr. Olga Mojžíšová
Deníky Bedřicha Smetany. Jejich pramenná hodnota a ediční problematika
Bedřich Smetana's Diaries. Their value of a source and the ways of their editing
Oponentský posudek doktorské disertační práce (FF UK v Praze 2013, 287 s.)

Autorka předložené disertační práce, dlouholetá vedoucí Muzea Bedřicha Smetany a spoluautorka inventáře fondu Bedřicha Smetany, uloženého v Národním muzeu-Českém muzeu hudby-Muzeu Bedřicha Smetany (1984), je díky svému pracovnímu angažmá a funkci důvěrně obeznána s problematikou smetanovských pramenů. V posledních letech se intenzivně věnovala zejména nenotovým (písemným) pramenům ze Smetanovy pozůstalosti, a to v souvislosti s připravovaným souborným kritickým vydáním Smetanovy korespondence. V předložené disertaci soustředila svoji pozornost na další, neméně důležitou součást této písemné pozůstalosti, kterou představují Smetanovy deníky a kalendářní zápisky.

Ačkoliv tomu zvolené rozvržení do kapitol a podkapitol zcela neodpovídá, je zřejmé, že práce Olgy Mojžíšové je rozdělena do dvou hlavních a do jisté míry samostatných oddílů. V prvním oddílu (kap. 1–6) je podána nejprve celková charakteristika pramenného fondu k životu a dílu Bedřicha Smetany, jakož i jeho struktury a historie, jež se týká způsobu, jakým byly příslušné prameny získány či převedeny do sbírek Smetanova muzea a následně (respektive již i předtím) zpřístupněny odborným zájemcům. Následuje podrobný popis a rozbor dochovaných deníků a zápisků Bedřicha Smetany z jednotlivých etap jeho životní dráhy a profesního působení, a to z pohledu jak z pohledu vnější (celkový vzhled a uspořádání příslušného pramene, jazyk), tak také vnitřní kritiky (obsah deníkových záznamů a zápisků). Důležitá je z mého pohledu rovněž kapitola 4, která pokud vím poprvé podrobně mapuje a dokumentuje to, v jaké podobě byly až dosud publikovány vybrané úryvky ze Smetanových deníků, jakož i to, jakým způsobem a v jaké míře byly skladatelovy deníky a zápisky využity v dosavadní smetanovské literatuře. Kapitola 5 se pak podrobně zabývá ediční problematikou Smetanových deníků a navrhuje možnosti jejího řešení na pozadí dosavadních zkušeností s přípravou kritické edice Smetanovy korespondence a s odkazem na dosavadní zkušenosti ze srovnatelných, zejména německých edic písemných dokumentů významných skladatelských osobností (C. M. Weber, Robert Schumann, Felix Mendelssohn, Richard Wagner ad.) Druhý oddíl práce (kap. 7) pak přináší „praktickou aplikaci“ teoretických úvah, obsažených

v předchozích kapitolách, neboli pokus o kritickou edici Smetanova „švédského“ deníku z roku 1857.

S potěšením konstatuji, že předložená práce Olgy Mojžíšové řeší zvolenou problematiku na úrovni současného stavu bádání a otevírá tak možné nové pohledy na osobní i tvůrčí biografii Bedřicha Smetany. Obsáhlá bibliografie zahrnuje nejenom knižní a časopisecké publikace smetanovské, ale rovněž teoretická pojednání a úvahy z oblasti textologie a kritického vydávání textových pramenů, stejně tak jako práce, které reflektují specifika deníků a jiných zápisků osobní povahy z hlediska jejich pramenné a informativní hodnoty. Po stránce formální (poznámkový aparát) i jazykové je práce Olgy Mojžíšové téměř bezchybná. Některé drobné dílčí připomínky či spíše otázky k diskusi nechci na tomto místě výslovně zmiňovat, ale ponechávám je otevřeny k ústní rozpravě při obhajobě.

Domnívám se, že předložená studie Olgy Mojžíšové představuje původní badatelský výkon a v každém ohledu splňuje nároky kladené na doktorskou disertační práci. Mohu ji proto bez výhrad doporučit k obhajobě.

V Praze 6. 5. 2013

Prof. PhDr. Jarmila Gabrielová, CSc.